

Červen

Změny v přírodě

Práce v zahradě

- zkypřit volné půdní plochy
- položit nastýlku kolem mladých rostlin
- odplevelovat
- za sucha zalévat
- sledovat výskyt slimáků
- bojovat s listovými mšicemi, vlnatkou krvavou a lalokonosem rýhovaným
- umístit sítě a strašáky proti ptákům
- vysadit keře, růže a na podzim kvetoucí trvalky, pokud jsou v kontejnerech
- připevnit pásy vlnité lepenky na ovocné stromy

Nebezpečné rostliny

Červenec

Změny v přírodě

Práce v zahradě

- zkypřit volné plochy
- položit nastýlku kolem vysazených rostlin
- odplevelovat
- za sucha zalévat
- bojovat s listovými mšicemi, vlnatkou krvavou a lalokonoscem rýhovaným
- sledovat výskyt slimáků
- umístit sítě a strašáky proti ptákům
- sázet dřeviny, růže a trvalky, pokud jsou v kontejnerech
- založit nový trávník, je však nutná stálá důkladná zálivka
- probírat plody ovocných stromů

Nebezpečné rostliny

srpen

Změny v přírodě

- objevuje se velké množství hmyzu se spoustou larev
- přes den můžeme vidět pravé denní motýly, kteří mají tenká tykadla s paličkou na konci modrásek vičencový, babočka paví oko, bělásek řeřichový, babočka admirál, žluťásek řešetlákový, babočka kopřivová
- pokračuje krmení včelstev cukrovým roztokem
- probíhá zazimování záložních matek včel
- ještěrky a hadi se vyhřívají na slunci – načerpávají energii
- v lese se můžeme setkat se zmijí nebo užovkou
- odlétli rorýsi, zmizela kukačka a žluva
- probíhá srnčí říje, kdy srna táhlým pískáním k sobě vábí srnce

---

Práce v zahradě

- kypřit půdu
- doplnit vrstvy nastýlky
- osít půdu v úhoru rostlinami na zelené hnojení
- odstranit plevel
- zavlažovat při suchu
- bojovat proti listovým mšicím, vlnatkám a sviluškám
- bojovat proti padlí a plísni šedé
- rozprostřít sítě nebo rozmístit strašáky na ochranu před škodami způsobenými ptáky
- je možno vysadit dřeviny, růže a trvalky, jsou-li v kontejnerech (lépe na jaře nebo na podzim)
- založit nový trávník, ovšem za podmínky, že se bude bohatě zavlažovat
- podepřít větve ovocných stromů s bohatou úrodou
- sbírat padané ovoce

Nebezpečné rostliny

- **Kukuřice setá** – alergenní potenciál je střední
- zkřížená reaktivita – ambrozie, pampeliška, částečně lipnicovité
- charakteristika pylových zrn – nažloutlá, nelepivá, hladká, téměř průsvitná
- výskyt – pole nebo pícnina
- **Heřmánek pravý** – alergenní potenciál je velký
- zkřížená reaktivita – ambrozie, pelyněk, ostatní hvězdnicovité
- charakteristika pylových zrn – žlutá, kulovitá, osténkatá, lepivá
- výskyt – pole, okraje polních cest
- produkce pylu – střední až bohatá
- **Celík zlatobýl** – alergenní potenciál je střední
- zkřížená reaktivita – pelyněk, ambrozie, smetánka lékařská
- výskyt – pole, louky, okraje polních cest
- produkce pylu je bohatá, významný alergen

Změny v přírodě - září

- hadi se svlékají z kůže
- provádí se kroužkování ptáků, při kterém se ptáci odchyťávají, určují, měří, váží a na nohu se jim připevní očíslovaný kroužek
- ptáci se chystají k odletu do přezimovišť. Na této cestě závisí jejich život, protože by jinak nepřežili zimní mrazy a nenašli by žádnou potravu. Někteří zástupci stěhovavých ptáků: jeřáb popelavý, tuhák obecný, rorýs obecný, pěnice černohlavá, čáp bílý, husa velká, holub hřivnáč, rehek domácí, konipas luční, křepelka luční, křepelka polní, čárka modrá
- další zvířecí cestovatelé – mezi rybami úhoři, v době vytírání táhnou z evropských řek do Sargasového moře
- začíná jelení říje, vrcholí 28. září

Práce v zahradě

- plánuje se výsadba dřevin, objednávají se sazenice
- zakládá se hrůbkový nebo vysoký záhon
- plochy ležící ladem se osévají rostlinami na zelené hnojení
- příprava půdy pro výsadbu dřevin: vykope se jáma pro sázení, dno jámy se zkypří, půda se obohatí kompostem, horninovou moučkou nebo podobným materiálem
- zavlažovat jen při déletrvajícím suchu
- odplevelovat podle potřeby
- z květin nakoupit dvouletky, pokud jsme si je sami nevypěstovali
- vysadit narcisy
- vyvázat podzimní trvalky
- vysadit robustní stálezelené dřeviny
- je možný výsev trávníku (lépe na jaře)
- lze založit rybník (osázení rostlinami až na jaře)

Nebezpečné rostliny

- **Pelyněk černobýl** – alergenní potenciál je velmi velký
  - zkřížená reaktivita – ambrozie, heřmánek, zlatobýl, ostatní hvězdnicovité
  - charakteristika pylových zrn – žlutá, jemně bradavčitá, nelepivá
  - výskyt – skládky, staveniště, pískovny, meze, okolí hospodářských budov
  - produkce pylu je bohatá, citlivost vykazuje 23 % alergiků
  - **Ambrozie** – alergenní potenciál je velký
  - zkřížená reaktivita – pelyněk, zlatobýl, částečně kukuřice, ostatní hvězdnicovité
  - charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, slabě lepivá
  - výskyt – rumiště, skládky, pustá místa
  - produkce pylu je bohatá, citlivost vykazuje 17 % alergiků
- Kukuřice setá** – viz. Srpen

Změny v přírodě - říjen

- rozmnožují se pavouci – samička naklade vajíčka a omotá je pavučinou, malí pavoučci hned po vylíhnutí vypadají jako zmenšenina svých rodičů a dozrávají
- u včel probíhá dokončení krmení
- včelaři zateplují úly
- končí jelení říje
- dozrávají suché plody – vlašský ořech, lískový ořech., jedlý kaštan, kdoule, švestky
- dozrávají jedovaté bobule – rulík zlomocný, posed bílý, lilek potměchuť, vrani oko čtyřlísté, kulina tušaj, konvalinka vonná

Práce v zahradě

- vyprázdnit a vyčistit balkónové truhlíky
- připravit materiál pro zimní ochranu
- shrbat a kompostovat listí (nebo použít k nastýlání)
- nechat provést půdní rozbor, jestliže se tak nestalo v únoru
- zkyprřit půdu rycími vidlemi nebo srpovitým kypřičem s jedním zubem, aby se odstranil plevel, potom hnojit kompostem, hnojem, horninovou moučkou nebo vápnem z řas a následně nastýlat
- těžké nebo lehké půdy zlepšit pískem, popřípadě jílem
- připravit nové plánované záhony
- vytvořit zákoutí, kde by se mohli ukrýt užiteční živočichové
- vysadit drobné cibuloviny a hlíznaté rostliny (až do začátku mrazů)
- některé druhy je ještě do začátku mrazu možné použít na zelené hnojení
- vysadit reveň
- řezat keře bobulovin

Nebezpečné rostliny

- **Starček obecný** - výskyt – pole, rumiště, zahrady, parky, pustá místa
- produkce pylu je střední, významný alergen – dominuje v říjnu
- tento druh u nás doposud nebyl sledován
- **Sedmikráska obecná** - výskyt – louky, pastviny, travnaté stráně, kulturní trávníky, charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, dosti lepivá, produkce pylu je střední
- **Rdesno ptačí** - výskyt – sešlapávaná místa, návsi, okraje chodníků a cest, okolí hospodářských budov, stavenišť, charakteristika pylových zrn – zlatožlutá, hladká, lepivá, produkce pylu je střední, významný alergen
- **Lilek černý** - výskyt – rumiště, pole, zahrady
- charakteristika pylových zrn – žlutá, hladká, nelepivá
- produkce pylu je nízká

Listopad

Změny v přírodě - listopad

- bezobratlí se připravují nebo jsou připraveni na zimu
- ryby a obojživelníci si hledají nový úkryt
- zvíř si schraňuje potravu
- zimní spáči usínají – ježek, plch velký, plch zahradní, svišť horský, plšík lískový, odlétají poslední tažní ptáci
- objevují se sdružená hejna kvícal z laponského severu, přihlásí se brkoslav severní
- vyměňují se havrani
- jelení a srnčí zvíř shazuje paroží
- příprava krmelců
- rostliny si stahují poslední zásobní látky do cibulí, hlíz a kořenů
- opadávání jehličí a listů

Práce v zahradě

- vylít nádrže na vodu, vyprázdnit vodovod a hadice
- očistit, promazat a uskladnit nářadí
- při nastupujícím mrazu položit zimní kryt
- shrabat a zkompostovat listí nebo použít k nastýlání
- kypřit, hnojit a nastýlat půdu až do začátku mrazů
- připravit nové záhony
- zřídit kout pro přezimování užitečných živočichů (například hromada listí)
- seříznout trvalky až k povrchu půdy
- uskladnit jiřiny
- je ještě možné vysazovat drobné cibulnaté a hlíznaté rostliny
- pokrýt nové výsadby kompostovou zemí
- důkladně zavlažit stálezelené dřeviny
- uklidit rostliny v nádobách
- nasadit lepové pásy na ovocné stromy

Nebezpečné rostliny

- **Mléč rolní** - výskyt – pole, obnažená a ladem ležící půda, rumišťe, pustá místa
- produkce pylu je nízká až střední
- charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, lepivá
- **Opletka čínská** - výskyt – živé ploty, člověkem ovlivněné křovinaté stráně
- produkce pylu je střední
- charakteristika pylových zrn – bělavá, hladká, mírně lepivá
- **Pěťour srstnatý** - výskyt – pole, zahrady, rumišťe, pustá místa
- produkce pylu je bohatá
- charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, lepivá

Změny v přírodě - prosinec

- u včel probíhá období klidu – jsou zazimovány
- netopýr tvrdě spí
- plch tvrdě spí
- po kraji se pohybují hejna čечetek, čížků a jiných semenožravých ptáků
- občas se ozve sojka nebo straka
- přezimující pěvci začínají hojně navštěvovat krmítka
- srnci přežívají zimu ve skupinách
- srny se starají o srněčata narozená na podzim

Práce v zahradě

- očistit, promazat a uklidit nářadí
- vyhodnotit zahradní deník, upřesnit si představy o nových výsadbách
- připravit krmivo pro ptáky
- vylít vodu z nádob
- chránit rostliny zimním krytem
- provést nastýlku u záhonů s trvalkami
- do stromových mís dát nastýlku
- v rybníčku udržovat otvory v ledu (roztát led horkou vodou, nikoli jej rozbíjet)
- z ledu na rybníčku odměst sníh, aby světlo mohlo proniknout do vody
- chránit pařeniště před silným mrazem noppa-fólií a prkny
- sklídit zimní pór, polníček, růžičkovou kapustu a kadeřávek
- kontrolovat a větrat sklad zeleniny
- kontrolovat a větrat sklad ovoce
- důkladně vyčistit skleník

Nebezpečné rostliny

V TOMTO MĚSÍCI NEJSOU ROSTLINY ALERGENNÍ

leden

Změny v přírodě

- miliony drobných tvorů – larvy brouků, svinky, mnohonožky pracují pod sněhovou peřinou
- samičky motýlů plní vajíček čekají na kladení
- stále čilí jsou myšice a rejsci
- za mrazů zpívá střízlík a na potoce skorec
- navštívili nás hosté ze severu – jíkovec, brkoslav, čečetka
- ledňáčci posedávají u potoku a čekají na svou rybu
- jezevec a medvěd podřimují
- probíhá kaňkování (páření) lišek
- probíhá honcování (páření) zajíců

Práce v zahradě

- založit zahradní deník
- naplánovat osázení záhonů, nové záhony a přemístění kultur
- naplánovat smíšené kultury a následné kultury
- nakoupit osivo
- u osiva z loňského roku udělat zkoušky klíčivosti
- očistit zahradní nářadí a uvést ho do dobrého stavu
- zkontrolovat ochranná opatření proti zimě, popřípadě je doplnit
- zkontrolovat uskladněné hlízy a cibule a nádobové rostliny na zimním stanovišti
- zkontrolovat uloženou zeleninu a ovoce, větrat ve skládkách
- pokud napadlo hodně sněhu, setřást ho z větví
- chránit dřeviny před okusem zvěří
- zkontrolovat, zda myši neohryzaly pupeny výhonů a stálezelených trvalek
- dávat pozor na skladištní škůdce, jakými jsou třeba svinky (berušky)
- připravit druhově vhodné krmivo pro ptáky a krmítka denně čistit

V TOMTO MĚSÍCI NEJSOU ROSTLINY ALERGENNÍ

únor

Změny v přírodě

- chvostokoci a kněžice poskakují po sněhu
- sem tam se objeví babočka
- při oteplení se probouzejí mouchy
- vrány a havrani opouštějí města
- začínají zpívat první ptáci
- vrací se k nám – holub hřivnáč, skřivan, špaček, sluka, divoká husa a lyska
- začíná tokání puštíka a kalouse
- probouzejí se jezevci
- veverky rodí mláďata
- rodí se selata divokých prasat a medvěd'ata
- jeleni shazují své parohy

Práce v zahradě

- podle potřeby dát udělat půdní rozbor
- při mírném počasí a vhodném stavu půdy začít s přípravou záhonů
- připravit zeminu ve skleníku
- očistit kmeny stromů, odstranit rozpraskanou kůru
- přezkoušet zimní ochranu a při dlouhodobém mírném počasí ji postupně odstraňovat
- sbírat a ničit vajíčka slimáků
- v mírných zimách pozorovat, zda nejsou smrky napadeny mšicí
- sypat krmivo
- vypracovat plán osázení zahrady
- prostudovat katalogy, objednat rostliny a osivo
- ještě je možný řez ovocných stromů, ovšem pak se zvyšuje citlivost na mráz
- ořezat keře bobulovin, než začne proudit míza
- ovocné stromy natřít vápenným mlékem nebo přistínit

Nebezpečné rostliny

- **Líska turecká** – výskyt – listnaté lesy, stráně, meze, zahrady, produkce pylu je bohatá, pyl způsobuje potíže u 21 % alergiků
- **Líska obecná** – výskyt – parky, veřejná zeleň, produkce pylu je bohatá, tvar semen – žlutá, hladká, nelepivá
- **Olše lepkavá** – výskyt – břehy toků, prameniště, mokřiny, produkce pylu je bohatá, pyl vyvolává potíže u 18 % alergiků
- **Javor stříbrný** – výskyt – parky, stromořadí, produkce pylu je střední, na pyl reaguje 20% alergiků
- **Tis červený** – výskyt – parky, veřejná prostranství, produkce pylu je vysoká, tvar semen – nelepivá, tvarově variabilní

březen

Změny v přírodě

- na mravenčích kupách se počínají objevovat masy mravenců
- vyletují včely
- probouzí se první motýli – babočky a žlutásek řešetlákový
- přezimující samičky čmeláků hledají vhodné místo pro hnízdo
- ve stojatých vodách se shromažďují k páření obojživelníci - skokani, ropuchy a čolci
- netopýři se probouzejí ze zimního spánku
- zajáci mají mláďata
- jezevci mají mláďata

Práce v zahradě

- příprava záhonů: jakmile půda oschne, zkyprit ji a povrch urovnat hráběmi
- odstranit zbytky nastýlky, aby se půda mohla ohřívat
- odplevelovat
- sbírat slimáky, popřípadě proti nim vybudovat ohradku
- pod sklem důkladně zalévat a větrat, aby se předešlo napadení houbami
- ošetřit mrazové praskliny a mrazové desky na stromech
- sestavit pěstitelský plán
- založit teplé pařeniště
- doplnit opomenuté podzimní hnojení, zejména u jarních cibulnatých květin
- předpěstovat hlíznaté begonie a dosny
- sklídit poslední přezimované zeleniny
- vysadit jabloně, hrušně, třešně a slivoně, i když podzimní výsadba je vhodnější
- očistit kůru a odstranit staré lepové pásy
- odstranit mumie plodů

Nebezpečné rostliny

- **Vrba popelavá, vrba lýkovcová** -výskyt – okraje lesů, paseky, křovinaté stráně, produkce pylu je bohatá
- **Vrba jíva** – výskyt – okraje lesů, paseky, křovinaté stráně, produkce pylu je bohatá, pyl dráždí 13 % alergiků
- **Topol černý** – výskyt – lužní lesy, parky, stromořadí, produkce pylu bohatá, tvar semen – tvarově proměnlivá, šedá, hladká, nelepivá
- **Jilm ladní** – výskyt – lesy, křovinaté stráně, veřejná prostranství, na pyl reaguje 12 % alergiků
- **Topol osika** – výskyt okraje lesů, paseky, křovinaté stráně, produkce pylu je bohatá

Duben

Změny v přírodě

- mezi první posly jara patří majky a ruměnice
- ve slunci se třepetá bělásek řeřichový
- pod vodou hnízdí pavouk vodouch
- v teplých nocích létá nemilosrdný lovec hmyzu – netopýr
- do vody se vrátili založit rodinu čolci
- vylézají z děr hadi, žáby, štíři
- doba tření a hájení ryb
- přiletěl král pěvců – slavík a z Afriky přiletěli hosté – vlaštovky, břehule, rorýsi
- straky, kavky, káňata a jestřábi již mívají postavená hnízda
- hnízdí pěnice černohlávek
- šelmy mají mladé

Práce v zahradě

- zavěsit napajedla pro ptáky a pravidelně je plnit čerstvou vodou
- chránit budky k hnízdění před kočkami
- odstranit poslední zimní ochranu
- důkladně vyčistit balkónové truhlíky a nádoby
- ostříhat trvalky
- pohnojit trvalky, pokud se tak nestalo na podzim
- odhrnout a ostříhat růže
- vysadit růže
- vysadit dřeviny
- ostříhat a přesadit rostliny v nádobách
- provzdušnit trávník
- prořezat broskvoně a meruňky
- ošetřit mrazové desky na stromech
- připevnit lepové pásy

Nebezpečné rostliny

- **Pampeliška lékařská** - výskyt – louky, pastviny, trávníky, produkce pylu je bohatá, mimo ČR je jí věnována pozornost např. ve skandinávských zemích
- **Prvosienka jarní** – výskyt – listnaté a smíšené lesy, produkce pylu je slabá, alergické reakce vyvolává zřejmě kontakt s rostlinou (dotyk)
- **Bříza bělokora** – výskyt – kamenité stráně a meze, parky, veřejná prostranství, produkce pylu je bohatá, na pyl reaguje 22 % alergiků, semena jsou žlutá, hladká, nelepivá
- **Javor mléč** – výskyt – listnaté a smíšené lesy, stromořadí, parky, veřejná prostranství, produkce pylu je bohatá
- **Vrba bílá převislá** – výskyt – parky, hřbitovy, veřejná prostranství, produkce pylu je bohatá

květen

Změny v přírodě

- na listech kopřiv nalezneme housenky baboček
- na stojatých vodách se vylíhli pulci obojživelníků
- přilétají poslední ptáci – rorýsi, tuhýci
- někteří ptáci vyvádějí mláďata

Práce v zahradě

- za sucha zalévat právě vzešlé a vysazené rostliny
- odplevelovat
- sledovat výskyt slimáků, sbírat je, resp. zbudovat proti nim ohrádky
- bojovat se mšicemi, svluškami a lalokonoscem rýhovaným, pokud se objeví
- připravit k práci trávnickovou sekačku
- uvést do provozu vodní kohouty, sudy na dešťovou vodu a studně
- prohlédnout a doplnit zahradní lékárnu
- dokoupit letničky, pokud jsme si je sami nepředpěstovali
- vysadit dřeviny, možné až do vyrašení, potom zase až na podzim (s výjimkou zboží v kontejnerech)

Nebezpečné rostliny

- **Pryskýřník** - alergenní potenciál je střední, produkce pylu je střední, pyl působí potíže 5 % alergiků, výskyt – listnaté lesy, stromořadí, parky, veřejná prostranství, charakteristika pylových zrn – téměř kulovitá, žlutá, hladká, mírně lepivá
- **Lipnice roční** – alergenní potenciál je velký – produkce pylu je střední až bohatá – výskyt – pole, zahrady, návsi, okraje komunikací, charakteristika pylových zrn – téměř průhledná, hladká, nelepivá
- **Psárka luční** – významný alergen, výskyt – pole, pastviny, trávníky, charakteristika pylových zrn – téměř bezbarvá, hladká, nelepivá

Červen

Změny v přírodě

Práce v zahradě

- zkypřit volné půdní plochy
- položit nastýlku kolem mladých rostlin
- odplevelovat
- za sucha zalévat
- sledovat výskyt slimáků
- bojovat s listovými mšicemi, vlnatkou krvavou a lalokonoscem rýhovaným
- umístit sítě a strašáky proti ptákům
- vysadit keře, růže a na podzim kvetoucí trvalky, pokud jsou v kontejnerech
- připevnit pásy vlnité lepenky na ovocné stromy

Nebezpečné rostliny

Červenec

Změny v přírodě

Práce v zahradě

- zkyprít volné plochy
  - položit nastýlku kolem vysazených rostlin
  - odplevelovat
  - za sucha zalévat
  - bojovat s listovými mšicemi, vlnatkou krvavou a lalokonoscem rýhovaným
  - sledovat výskyt slimáků
  - umístit sítě a strašáky proti ptákům
  - sázet dřeviny, růže a trvalky, pokud jsou v kontejnerech
  - založit nový trávník, je však nutná stálá důkladná zálivka
  - probírat plody ovocných stromů
-

Nebezpečné rostliny

srpen

Změny v přírodě

- objevuje se velké množství hmyzu se spoustou larev
- přes den můžeme vidět pravé denní motýly, kteří mají tenká tykadla s paličkou na konci modrásek vičencový, babočka paví oko, bělásek řeřichový, babočka admirál, žluťásek řešetlákový, babočka kopřivová
- pokračuje krmení včelstev cukrovým roztokem
- probíhá zazimování záložních matek včel
- ještěrky a hadi se vyhřívají na slunci – načerpávají energii
- v lese se můžeme setkat se zmijí nebo užovkou
- odlétli rorýsi, zmizela kukačka a žluva
- probíhá srnčí říje, kdy srna táhlým pískáním k sobě vábí srnce

---

Práce v zahradě

- kypřit půdu
- doplnit vrstvy nastýlky
- osít půdu v úhoru rostlinami na zelené hnojení
- odstranit plevel
- zavlažovat při suchu
- bojovat proti listovým mšicím, vlnatkám a sviluškám
- bojovat proti padlí a plísni šedé
- rozprostřít sítě nebo rozmístit strašáky na ochranu před škodami způsobenými ptáky
- je možno vysadit dřeviny, růže a trvalky, jsou-li v kontejnerech (lépe na jaře nebo na podzim)
- založit nový trávník, ovšem za podmínky, že se bude bohatě zavlažovat
- podepřít větve ovocných stromů s bohatou úrodou
- sbírat padané ovoce

Nebezpečné rostliny

- **Kukuřice setá** – alergenní potenciál je střední
- zkřížená reaktivita – ambrozie , pampeliška, částečně lipnicovité
- charakteristika pylových zrn – nažloutlá, nelepivá, hladká, téměř průsvitná
- výskyt – pole nebo pícnina
- **Heřmánek pravý** – alergenní potenciál je velký
- zkřížená reaktivita – ambrozie, pelyněk, ostatní hvězdnicovité
- charakteristika pylových zrn – žlutá, kulovitá, osténkatá, lepivá
- výskyt – pole, okraje polních cest
- produkce pylu – střední až bohatá
- **Celík zlatobýl** – alergenní potenciál je střední
- zkřížená reaktivita – pelyněk, ambrozie, smetánka lékařská
- výskyt – pole, louky, okraje polních cest

- produkce pylu je bohatá, významný alergen